

Llavors d'esperança / Caritas

EL REPARTIMENT JUST DE LES CÀRREGUES DE LA CRISI

**GUILLEM
LÓPEZ
CASASNOVAS**
Universitat
Pompeu Fabra(*)

Sovint els analistes jutgen els èxits de l'economia a partir de les taxes de creixement que enregistra el seu producte interior brut. D'entrada és discutible que la valoració es faci sobre el canvi en la magnitud total d'aquest indicador i no sobre els seus valors relatius (la renda per càpita, vista la variació de la població), o d'algun altre índex que aproximí millor el benestar residual de les llars, com a diferència entre els ingressos i les despeses necessàries per a la seva obtenció. Però més discutible és encara que es consideri que l'èxit econòmic rau en el creixement continu d'aquella taxa de variació.

Des d'una concepció ecològica, de la qual l'economia no se n'hauria de sotstraure, l'èxit hauria de consistir en créixer de manera regular i estable, compatible amb les variables socials de l'entorn:

els recursos naturals, la mà d'obra disponible i prou formada, les infraestructures públiques i de suport, etc., i amb la cohesió interna que permeti mantenir el capital social i els valors culturals d'una comunitat. Pretendre el contrari no pot portar sinó a estavellar-se. No és mal d'entendre per al ciutadà que una constant acceleració, quan les bases de les que es parteix són cada vegada més altes, no té futur. El judici raonable de com van les coses ens la dona la velocitat mitjana, i això, com tot a la vida, requereix una mirada llarga del trajecte que es vol recorre.

Crec que aquesta lògica de l'*oikos-nomeia* (les regles per a governar la nostra llar) s'hauria de imposar avui entre els analistes. Aplicada a la situació econòmica espanyola, tots sabem o haviem de saber que el creixement que enregistrava la renda aquests darrers anys, de totxo i creació d'ocupació de baixa productivitat, era més aviat una anomalia, una punta del cicle en tot cas insostenible i no projectable a futur. En les circumstàncies vis-

cudes, era absurd que un empresari amb dos dits de seny no fes provisió per fer front a situacions diferents, pensant que podia continuar expandint-se com si allò extraordinari fos el normal d'un escenari imaginat.

Els creixements desordenats, a la vegada que inflen borbotelles distorsionen les polítiques públiques existents. Ajustar-se a les noves situacions no és automàtic (no s'improvisa una política d'acollida): calen polítiques d'habitatge digne, intermediació social, mercat de treball ordenat i serveis socials que en general coadjuvin a la correcta integració dels nousvinguts. Espanya va crear molts llocs de treball en sectors que creixien a ritmes que sabem tots que no eren extrapolables. Vàrem viure com a mínim un 10% per sobre de les nostres possibilitats gràcies al dèficit exterior, un endeutament com s'ha vist sense suport efectiu, i sota l'efecte riquesa de la il·lusió que creà el boom immobiliari. Ara, com més aviat ens posem en cintura, millor. Però això s'haurà de fer amb cura, ja que

l'ajustament del 10% pot semblar el que no és. A la política pública d'acompanyament de la crisi, de les propostes d'ajustament li ha de preocupar no la mitjana (el 10%) sinó la variància: quan alguns ho estan perdent tot, i altres pràcticament res.

Es ingenu pensar que amb la globalització una economia nacional es pot impermeabilitzar del cicle i viure amb un creixement estable perpetu. Està clar que les crisis no es "planifiquen". Però jutjar una economia com a sòlida exigeix comptar amb un creixement raonable i no màxim, i alhora compatible amb l'entorn social en el que es produeix, i amb polítiques públiques d'acompanyament preparades per a suavitzar els seus cicles, no *big bangs* de sectors econòmics concrets que després de privatitzar els guanys, més que probablement, en voldran socialitzar les pèrdues.

(*) Amb variacions sobre un article publicat l'abril de 2009 a *El Periódico*.